

9 października br. Rada Ministrów przyjęła *projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw*, przedłożony przez ministra przedsiębiorczości i technologii.

Jak napisano w komunikacie po posiedzeniu, projekt nowelizacji ustawy tworzy podstawy prawne i finansowe do realizacji pilotażowych przedsięwzięć niskoemisyjnych (termomodernizacyjnych), których adresatem będą rodziny dotknięte tzw. ubóstwem energetycznym (mniej zamożne i z tego powodu mające kłopoty z zaspokojeniem potrzeb energetycznych, np. związanych z ogrzewaniem mieszkania i wody). Chodzi o rodziny zamieszkałe w budynkach jednorodzinnych znajdujących się w mniejszych miejscowościach. Wyprowadzanie ludzi z ubóstwa energetycznego przez programy termomodernizacji jest nie tylko walką o ciepłe domy i zmniejszenie smogu, ale także walką o zapewnienie dostępu do podstawowych zdobyczy cywilizacyjnych poprawiających egzystencję i komfort życia.

W praktyce przewidziano dofinansowanie ze środków publicznych m.in. docieplenia domów i wymiany przestarzałych kotłów lub pieców na węgiel (nie spełniających standardów emisyjnych) na ogrzewanie bardziej ekologiczne (kotły na paliwa stałe spełniające standardy emisyjne i kotły gazowe lub podłączenia do sieci ciepłowniczej).

Projekt nowelizacji ustawy wypełnia obietnicę złożoną przez premiera Mateusza Morawieckiego w **exposé** i stanowi istotny element **programu „Czyste powietrze”**, ogłoszonego na początku 2017 r. Stanowi też realizację przedstawionej przez szefa rządu w lutym 2018 r. **inicjatywy STOP SMOG** zapowiadającej pilotażowe wdrożenie programu wsparcia mieszkańców domów jednorodzinnych położonych w 33 najbardziej zanieczyszczonych miejscowościach znajdujących się na liście Światowej Organizacji Zdrowia z 2016 r. (na liście WHO z 2016 r. znalazło się 50 miast mających najbardziej zanieczyszczone powietrze w Europie, w tym 33 położone w Polsce; na liście z 2018 r. liczba polskich miast wzrosła do 36). Premier zapowiedział też realizację **programu termomodernizacji, który ma skutkować niższymi rachunkami za prąd** (inicjatywa z tzw. drugiej piątki Morawieckiego).

Zgodnie z projektem, **na pilotaż termomodernizacyjny zostanie przeznaczone z budżetu państwa 883,20 mln zł w latach 2019-2024, które zasilą Fundusz Termomodernizacji i Remontów** (prowadzony przez Bank Gospodarstwa Krajowego). Duża część tej kwoty (ponad 700 mln zł) ma pochodzić z opłaty recyklingowej (opłaty ponoszonej przez sieci handlowe za wydawanie tzw. foliówek). W latach 2019-2020 na pilotaż zostanie przeznaczone 180 mln zł, a w latach 2021-2024 – 703,20 mln zł.

W pierwszej kolejności środki trafią do miast liczących mniej niż 100 tys. mieszkańców, ale także do miast z taką liczbą ludności z listy WHO z 2016 r. i 2018 r. O objęciu danej gminy wsparciem będzie decydował wniosek o dofinansowanie pozytywnie rozpatrzony przez ministra przedsiębiorczości i technologii. O wyborze miast do wsparcia w pierwszej kolejności decydował stosunkowo wysoki poziom tzw. ubóstwa energetycznego – z raportu Instytutu Badań Strukturalnych z lutego 2018 r. wynika, że 87 proc. mieszkańców funkcjonujących w warunkach tzw. ubóstwa energetycznego mieszka w miastach liczących do 100 tys. osób.

Pozostałe miasta z liczbą mieszkańców przekraczających 100 tys. (w tym znajdujące się na liście WHO), takie jak: Kraków, Katowice, Sosnowiec, Gliwice, Zabrze, Bielsko-Biała, Rybnik, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Kalisz – będzie można objąć indywidualnym trybem postępowania. Ustalenie szczegółów planów naprawczych dla tych miast dokonane zostanie po przeprowadzeniu rozmów z udziałem ich władz i lokalnych organizacji pozarządowych (NGOs) zajmujących się jakością powietrza.

Planowanie i realizowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych będzie obowiązkiem gminy. **Co do zasady osoba, która będzie realizowała przedsięwzięcie niskoemisyjne w budynku jednorodzinnym nie poniesie z tego tytułu żadnej opłaty.** Gminny program niskoemisyjny w **70 proc.** finansowany będzie z Funduszu Termomodernizacji i Remontów, a w **30 proc.** przez gminę w przypadku **miast do 100 tys. mieszkańców** (w przypadku miast powyżej 100 tys. mieszkańców udział gminy musi być powyżej 30 proc.). Oszacowano, że termomodernizacja jednego domu to koszt ok. **53 tys. zł brutto.**

Gmina ma też prowadzić działania informacyjne i promocyjne dotyczące przedsięwzięć niskoemisyjnych (chodzi o dotarcie z informacją do osób uprawnionych do otrzymania wsparcia na termomodernizację).

Doświadczenia wyniesione z realizacji pilotażowych przedsięwzięć antysmogowych będą podstawą do stworzenia ogólnopolskiego programu poprawy jakości powietrza oraz zaplanowania pieniędzy na ten cel w przyznanym Polsce budżecie Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Termomodernizacja budynków mieszkalnych połączona z wymianą lub likwidacją wysokoemisyjnych źródeł ciepła będzie systemowym narzędziem poprawy jakości powietrza w Polsce. Termomodernizacja jest jednym z najbardziej efektywnych narzędzi walki z zanieczyszczeniami powietrza pochodzącymi z niskiej emisji.

Nowe rozwiązania mają obowiązywać po 30 dniach od daty ich ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Źródło: KPRM